

Метою статті виступає визначення викликів міжнародним економічним відносинам в умовах повномасштабної збройної агресії Росії проти України та виявлення факторів, що позитивно впливають на економіку.

Наголошено, що війна вплинула на глобальну продовольчу безпеку, міграційні потоки та перерозподіл національних бюджетів на користь військових витрат. Україна отримала від Міжнародного валютного фонду розширену кредитну програму, а також фінансову підтримку від наших партнерів. Завдяки цій програмі Україна реалізує план реформ та зміцнює свою стабільність та ефективність. Встановлено, що військові конфлікти, як правило, стимулюють розвиток і впровадження нових технологій у військово-промисловому секторі, що може позитивно вплинути на майбутнє економіки. Важливим інструментом повоєнної відбудови Україні має стати інноваційна політика, спрямована на запровадження системних інструментів стимулювання інноваційної діяльності та модернізації економіки. Нагальним питанням є перегляд економічної політики, розвиток нових галузей, які дозволять зменшити залежність від зовнішніх ресурсів і створити нові можливості для економічного зростання.

міжнародні економічні відносини, міжнародна економіка, інвестиції, ВВП, збитки, втрати, війна, конфлікт

Одержано (Received) 12.04.2024

Прорецензовано (Reviewed) 19.05.2024
Прийнято до друку (Approved) 27.05.2024

УДК: 338.436.32

JEL Classification: Q13, Q17

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.11\(44\).327-334](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.11(44).327-334)

Т.В. Решитько, доц., канд. екон. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

Експорт агропродовольчої продукції України як фактор розвитку міжнародних економічних відносин

В статті досліджено питання експорту агропродовольчої продукції України як фактору розвитку міжнародних економічних відносин. Вказано на актуальність дослідження експорту агропродовольства як фактору розвитку міжнародних економічних відносин. Показано, що наша держава експортує вітчизняну агропродовольчу продукцію для покращення своєї зовнішньоекономічної діяльності та укріплення національних позицій на міжнародній арені. Розкрито, що Україна набула членства впливових міжнародних організацій FAO ООН, СОТ тощо. Укладено Угоду про асоціацію України з Європейським Союзом, запроваджена зона вільної торгівлі з ЄС. Наголошено, що наша держава намагається стати повноправним членом цієї організації, оскільки є одним з провідних виробників агропродовольчої продукції у світі.

Виробленої в аграрному секторі продукції вистачає для забезпечення внутрішнього ринку країни та експорту надлишків на світові продовольчі ринки. Показано, що на світовому ринку агропродовольчих товарів діють закони і тенденції міжнародних економічних відносин, відображаються особливості та закономірності розвитку світової економічної системи. Досліджено, що під впливом глобальних викликів, смаки і вподобання споживачів продовольства у різних країнах періодично змінюються, що суттєво впливає на структуру експорту агропродовольчої продукції. Вказано на найбільших у світі імпортерів агропродовольства. Виявлено, що основу експорту агропродовольчої продукції України складає сировинна продукція – зернові та технічні культури, рослинна олія, залишки і відходи харчової промисловості, м'ясо та субпродукти, які формують понад 85% аграрного експорту нашої держави, а готові продукти харчування складають близько 15% товарної структури вітчизняного експорту агропродовольства.

Показано наслідки впливу війни в Україні на маркетингові та логістичні зв'язки поставок вітчизняної експортної продукції на світові ринки та зміну географічних напрямків її експорту. Вказано, що основними напрямками експорту аграрного продовольства нашої держави є країни-члени ЄС, Азії, Африки. Наголошено на необхідності використання зарубіжного досвіду роботи харчової та переробної промисловості для створення в Україні конкурентоспроможної агропродовольчої продукції з високою доданою вартістю.

міжнародні економічні відносини, експорт, агропродовольча продукція, зовнішній ринок продовольства

© Т.В. Решитько, 2024

Постановка проблеми. В умовах глобалізації економіки, поглиблення міжнародної інтеграції країни світу намагаються покращити свою зовнішньоекономічну діяльність з вигодою для своєї держави. Україна також тримається не осторонь цих процесів, активізуючи експорт вітчизняної агропродовольчої продукції на зарубіжні ринки.

Наша держава стала членом міжнародної продовольчої організації (ФАО ООН), СОТ та інших міжнародних організацій. Угода про асоціацію України з Європейським Союзом (ЄС), зона вільної торгівлі з ЄС є важливими здобутками в процесі розвитку та укріплення міжнародних економічних відносин.

Сьогодні аграрний сектор України забезпечує внутрішній ринок продовольства та став локомотивом експорту агропродовольчої продукції на зарубіжний ринок, створює умови для валютних та інвестиційних надходжень в нашу державу, успішно адаптується до зони вільної торгівлі з ЄС та намагається стати постійним членом цієї організації, інтегрується у світове господарство на рівних, в якості стратегічного партнера.

Входження України у світове співтовариство потребує дослідження теоретичних і практичних положень щодо впливу експорту вітчизняної агропродовольчої продукції на розвиток національної економіки. Питання експорту вітчизняного продовольства на зовнішні ринки як фактору розвитку міжнародних економічних відносин залишається недостатньо розкритим, що обумовлює актуальність даного дослідження у теоретичному, практичному і в науковому аспектах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку експорту агропродовольчої продукції присвячено багато наукових праць зарубіжних та вітчизняних вчених.

Зокрема, зарубіжні вчені І. Хусейн [13], Х. Еркан, Й. Селік обґрунтували концепцію взаємозумовленості розвитку виробництва, експорту та імпорту продукції [12].

Заслуговують на увагу дослідження українських науковців. Т.Мельник стверджує, що експорт суттєво впливає на економічне зростання держави та на її входження до світового господарства [8, с. 243]. В.Г. Андрійчук, Є.І. Іванов [1], досліджуючи закономірності зовнішньої торгівлі в умовах дії Угоди про асоціацію України та ЄС, наголошують на необхідності розробки планів, дій та заходів, спрямованих на підвищення ефективності експорту продукції.

У наукових працях О.Г. Білоруса, В.І. Власова, П.Т. Саблука [2] досліджуються процеси здійснення зовнішньоекономічної політики в сільському господарстві на основі ефективного використання експортного агропродовольчого потенціалу. Привертає увагу значний внесок таких відомих вітчизняних учених, як: І. І. Кравчук, І. А. Кравчук [7] у вивчення показників, що характеризують виробництво, експорт та імпорт продуктів харчування з доданою вартістю.

Незважаючи на значну кількість праць з даної проблематики, феномен експорту агропродовольчої продукції, який постійно трансформується, відіграє роль показника інтегрованості держави до системи світової економіки, зумовлює актуальність та необхідність подальших досліджень з питань торгівлі України на міжнародному ринку.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження питань експорту агропродовольчої продукції України як фактору розвитку міжнародних економічних відносин.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в системі міжнародних економічних відносин змінюється кон'юнктура ринку агропродовольчої продукції, покращується її якість, а на світових ринках продовольства формуються ціни згідно з попитом і

пропозицією. Як результат – виникають нові напрями торгівлі, удосконалюються умови здійснення експортно-імпортних операцій тощо.

Важливим фактором покращення макроекономічних показників розвитку нашої держави став розвиток експорту агропродовольчої продукції, укріплення зовнішньоторговельних відносин із провідними країнами світу, підвищення конкурентоспроможності українського виробника продовольства.

На аграрний ринок України все більше впливають глобалізаційні процеси, що ілюструють стан світового ринку продовольства, перспективи лібералізації умов зовнішньої торгівлі, які стали можливими для нашої держави внаслідок вступу до СОТ, бажанням стати членом ЄС тощо.

Україна є одним з провідних виробників агропродовольчої продукції та продовольства у світі. Виробленої в аграрному секторі економіки продукції вистачає для забезпечення внутрішнього ринку країни, а надлишки експортуються на світові продовольчі ринки, особливо товарної групи 01-24 УКТ ЗЕД.

На світовому ринку агропродовольчих товарів діють закони та тенденції міжнародної економіки, в ньому відображаються особливості та закономірності розвитку світової економічної системи за певний проміжок часу. Причому, під впливом глобальних викликів, смаки і вподобання споживачів у різних країнах періодично змінюються.

В цих умовах важливим фактором задоволення потреб населення у їжі, різних регіонів світу є розвиток міжнародної торгівлі, оскільки не кожна країна здатна самостійно задовольнити потреби своїх споживачів у продовольчій продукції. Як наслідок – збільшення експорту агропродовольства на зовнішні ринки.

Дослідження свідчать, що у світі діє певне співвідношення між станом економічного розвитку і смаками та вподобаннями споживачів агропродовольчої продукції держави. Так, в розвинених країнах раціон споживання продовольства має більш широкий асортимент, ніж у країнах із слаборозвиненою економікою, де населення має низькі доходи і, відповідно, харчується набагато скромніше. Практика показує, що Україна за раціоном харчування випереджає країни, що мають низькі доходи, але перебуває позаду високорозвинених держав. Новомодні дієти мало поширені в Україні.

Плануючи експортні поставки до певних країн чи регіонів та вихід із своїми товарами на зовнішні ринки, виробники сільськогосподарської продукції проводять моніторинг на предмет наявності асортименту подібних товарів, попиту споживачів щодо певних видів продовольства, платоспроможність населення, вивчають смаки, уподобання, традиції харчування населення різних країн – потенційних покупців аграрної продукції. Для дрібних та середніх сільськогосподарських товаровиробників, що мають вузьку спеціалізацію є можливість зайняти свою нішу на внутрішньому та зовнішньому ринках [5].

Ще одним фактором, що спричиняє збільшення попиту на продукти харчування, є зростання чисельності населення. У 2023 р. на нашій планеті мешкало більше 8 млрд. осіб. Найбільша частка населення світу проживала в Азійському регіоні, зокрема в Індії – 1,428 млрд. осіб, в Китаї - 1,425 млрд. осіб, тобто третя за величиною у світі економіка Азії, складає п'яту частину населення світу, а це більше чисельності населення Америки, Африки, Європи разом взятих [10].

Останніми роками на планеті Земля суттєво змінився клімат – все частіше спостерігаються повені, посуха та інші природні катаклізми. Всі ці явища негативно впливають на урожайність рослин та продуктивність тварин [6].

За прогнозами вчених, найближчим часом, перед людством постане проблема – зменшення запасів питної води, що забезпечує населення, сільське господарство, енергетичний комплекс тощо. Першими нестачу питної води відчують Індія, Індонезія, Пакистан. Цей тривожний факт викликає занепокоєння, оскільки перелічені держави є провідними виробниками, експортерами та споживачами сільськогосподарської продукції.

Сьогодні найбільшими у світі імпортерами агропродовольчої продукції виступають: Китай, США, Німеччина, Велика Британія, Франція, Японія, Нідерланди, Італія, Бельгія, Канада. Ці держави купують майже 50% світових обсягів продовольства (у грошовому виразі). Вони є економічними лідерами у своїх регіонах (Азії, Північній Америці, Європі), де високий рівень життя, мешкає платоспроможне населення, а експорт продукції орієнтований на поставки імпортного аграрного продовольства [14].

Основу експорту агропродовольчої продукції України традиційно складає продукція з низьким та середнім ступенем переробки – зернові та технічні культури, рослинна олія, залишки і відходи харчової промисловості. У 2015 р. загальна частка їх поставок становила близько 90%. З часом, до них приєдналася товарна група – м'ясо та субпродукти. У 2022р. перелічена агропродовольча продукція сформувала переважну частину аграрного експорту нашої держави (понад 85%). На експорт готових продуктів харчування припадало близько 15% товарної структури вітчизняного агропродовольства [4].

Вітчизняним виробникам і експортерам сільськогосподарської продукції слід пам'ятати, що процеси, які відбуваються нині на світовому та національному ринках агропродовольчих товарів, є складними, специфічними, потребують постійного відстеження. Світовий ринок агропродовольчої продукції є мінливим, на ньому відбувається удосконалення логістики, маркетингу, а нові інформаційні технології та засоби зв'язку роблять його більш мобільним [6].

В Україні основними виробниками аграрної продукції, що направляється на експорт є сільськогосподарські підприємства. Ці форми господарювання дозволяють запроваджувати інтенсивні технології виробництва та мають потужний технологічний рівень обладнання для проведення сільськогосподарських робіт. Високий рівень валового виробництва в них забезпечується високою врожайністю сільськогосподарських культур, що досягає показників виробництва країн-членів Європейського Союзу.

Сьогодні спостерігається суттєве перевищення обсягів виробництва вітчизняної агропродовольчої продукції, необхідної для забезпечення потреб внутрішнього споживання населення країни за всіма видами, крім плодів, ягід та винограду, і це є сприятливим для розширення експорту.

Так, виробництво яєць птиці на 25,0% перевищує обсяги внутрішнього споживання в Україні, м'яса і м'ясопродуктів – на 6,2%, молока і молочних продуктів – на 5,0%, овочів і баштанних культур – на 4,6%.

У групі зернових культур виробництво перевищує потреби, більше, ніж у три рази, що характеризує експортну спрямованість галузі. Експорт з окремих видів зернових і технічних культур, м'яса птиці становить значну частку внутрішнього виробництва цієї продукції, зокрема, соняшникова олія - 96 %; ріпак – 93% кукурудза на зерно – 92%; пшениця – 74,3%; ячмінь – 67%; соя – 64%; м'ясо птиці – 31% [4].

Про стан динаміки експорту та імпорту та торгівельного сальдо агропродовольчої продукції України свідчать дані рис. 1.

У 2014-2022 рр. експорт агропродовольчої продукції України на світові ринки збільшився у 1,5 рази. Особливе збільшення аграрного експорту відбулося у 2021 р. Нашою державою було експортовано агропродовольства на суму 27,7 млрд. дол. США.

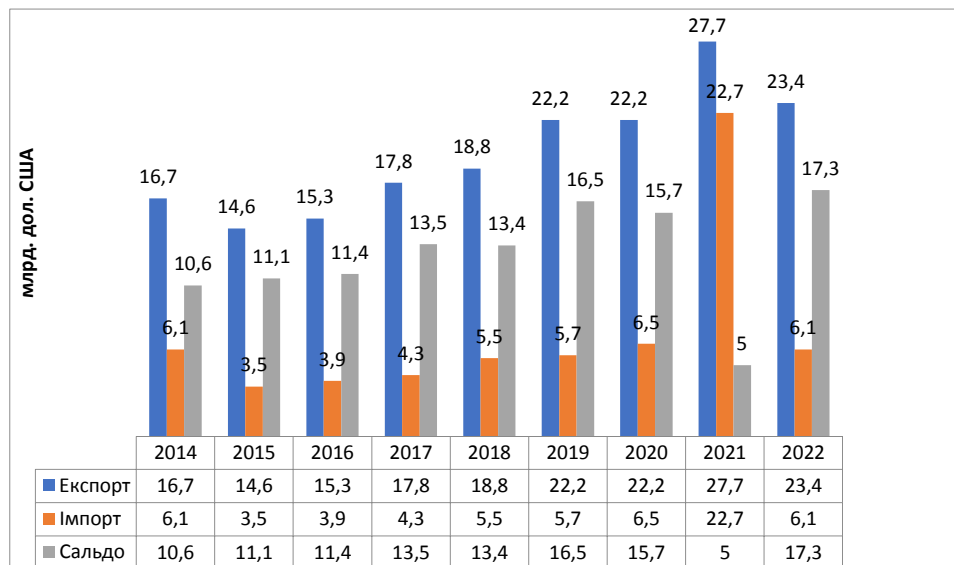

Рисунок 1 - Експорт, імпорт та торговельне сальдо агропродовольчої продукції України, млрд. дол. США

Джерело: сформовано на підставі [4]

Статистичні дані щодо імпорту агропродовольчої продукції засвідчують, що розміри його теж зростали, але не такими швидкими темпами (за виключенням 2021 р., коли імпорт вказаної продукції сягнув 22, 7 млрд. дол. США). Якщо проаналізувати сальдо вітчизняного торговельного балансу агропродовольчою продукцією, то за 2014р. - 2022рр. воно було позитивним, що в певній мірі впливало на стабільність і міцність гривні [4].

Аграрний експорт займає важливе місце у формуванні валютних надходжень держави. Статистичні дані щодо експорту України, товарної групи 1-24 УКТ ЗЕД свідчать, що за останніх 20 років надходження від експорту зерна в грошовому еквіваленті зросли у 76 разів.

Як показує практика, наша держава експортує на зарубіжні ринки переважно сировинну агропродовольчу продукцію, а це означає втрату значної частини робочих місць на підприємствах з переробки продукції, безробіття, збільшення зовнішньої трудової міграції, не наповнення податками державного та місцевих бюджетів, відсутність відрахувань в Соціальний та Пенсійний фонди України тощо. Всі ці факти сприяють підвищенню економічної та соціально-політичної напруги в країні.

Науковці попереджають, якщо наша держава буде продовжувати експорт на зарубіжні ринки лише сировинної продукції, то аграрний сектор економіки не дасть поштовху для зростання національної економіки. Тому вважаємо за необхідне вивчити світовий передовий досвід роботи харчової та переробної промисловості і застосувати його в Україні [9], який свідчить, що виробники сільськогосподарської продукції за кордоном мають більше доходів від продажу продуктів переробки, а не самої сировини.

Війна в Україні негативно вплинула на маркетингові та логістичні зв'язки поставок вітчизняної експортної продукції на світові ринки і в певній мірі змінила географічні напрямки її експорту. У 2022 р., країни ЄС посіли перше місце у експорті аграрного продовольства України, а регіон Азії, що тривалий займав лідируючі позиції у імпорті української агропродовольчої продукції, змістився друге місце. За статистичними даними, у 2022 р. країнам-членам ЄС експортовано продовольства на 11,7 млрд дол США, що на 77,6% більше, ніж у 2021 р. А питома вага вітчизняного експорту агропродовольчої продукції до країн ЄС склала 56%. У цьому ж році, країнам Азії поставлено аграрного продовольства на суму 6,8 млрд дол США, тобто на 45,7% менше 2021 р. [4].

У 2022 р. склалася така послідовність за обсягами поставок вітчизняного продовольства до країн членів ЄС:

1. Польща - 6,6 млрд дол США;
2. Румунія - 3,8 млрд дол США;
3. Угорщина - 2,27 млрд дол США;
4. Німеччина - 2,23 млрд дол США;
5. Італія - 1,5 млрд дол США;
6. Іспанія - 1,5 млрд дол США» [3; 11].

Військова агресія Росії проти України зменшила обсяги експорту вітчизняного продовольства до держав Африки. У 2022 р. експорт продовольчої продукції з нашої держави до африканських країн зменшився до 1,6 млрд доларів (тобто на 55%), що складало 7,6% агропродовольчого експорту України.

Реалізація аграрної та продовольчої продукції здійснювалась переважно через реалізацію Чорноморської зернової ініціативи та через постачання через сусідні країни – члени ЄС.

Експорт агропродовольчої продукції України до країн СНД у 2022р. знизився до 0,4 млрд дол США, або на 67%, в порівнянні з довоєнним 2021 р. що склало 0,6% вітчизняного аграрного експорту[4].

Нині майже дві третини українського експорту складає постачання на світові ринки сільськогосподарської продукції та продовольчих товарів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження свідчать, що Україна є провідною країною світу з виробництва аграрної продукції та продовольства. Вітчизняні сільськогосподарські товаровиробники не тільки забезпечують населення країни продуктами харчування, а й значну частину отриманої сільськогосподарської продукції, яка залишається після задоволення потреб внутрішнього ринку країни реалізують на зовнішніх ринках.

Практика показує на послідовне зростання в Україні обсягів виробництва та експорту зернових і технічних культур, переробку олійних культур, цукру, подальший розвиток тваринництва, зокрема, птахівництва, скотарства, свинарства та, на жаль, зменшення виробництва молока.

Основу вітчизняного експорту сільськогосподарської продукції становлять продукти з низьким та середнім ступенем переробки – зернові й технічні культури, соняшникова олія. Експорт продукції рослинництва щорічно більший показників експорту продукції тваринництва.

Перспективним напрямком експорту в Україні може стати ринок плодів і ягід, про що свідчать показники експорту вітчизняної плодово-ягідної продукції, адже, як показує історія, навіть у колишньому СРСР Україна була головним виробником фруктів.

Вважаємо, що українським аграрним товаровиробникам потрібно скористатися зарубіжним досвідом роботи харчової та переробної промисловості. Він показує, що виробники сільськогосподарської продукції за кордоном мають більше доходів від продажу продуктів переробки, а не самої сировини. Тому підприємці розвинених країн експортують вже перероблену сировину, отримавши продукцію з високою доданою вартістю, щоб мати від цього більший дохід.

За прогнозами вчених, Україна й надалі, продовжуватиме затверджуватись в ролі надійного партнера на міжнародних ринках агропродовольчої продукції, а нові зони вільної торгівлі дадуть більше шансів для розвитку експорту, в тому числі, продуктів з високою доданою вартістю.

Питання експорту вітчизняної агропродовольчої продукції на зарубіжні ринки є надзвичайно актуальним і важливим для укріплення позицій нашої держави у світовому економічному просторі, що потребує подальших наукових досліджень в цьому напрямку.

Список літератури

1. Андрійчук В.Г., Іванов Є.І. Вплив Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на митно-тарифне регулювання і зовнішньоторговельний режим сторін. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. № 3. С. 4–15.
2. Білорус О. Г., Власов В. І., Саблук П. Т. Глобалізація і продовольство: монографія. Київ : ННЦ ІАЕ. 2008. 632 с.
3. Гадзало Я.М., Лузан Ю.Я. Зовнішньоекономічна діяльність та результативність аграрного сектору економіки України. *Економіка АПК*. 2021. №4. С. 6 - 17.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Духницький Б.В. Перспективи зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією між Україною та країнами Азії. *Економіка АПК*. 2021. №4. С. 68 – 75.
6. Кириленко І.Г., Івченко В.Є., Дем'янчук В.В. Продовольча безпека України в світлі сучасних тенденцій світової економіки. *Економіка АПК*. 2017. №8. С. 5 – 14.
7. Кравчук І. І., Кравчук І. А. Концептуальні підходи до формування доданої вартості в аграрному секторі економіки. *Ефективна економіка*. 2018. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6479> (дата звернення: 21.04.2024).
8. Мельник Т. Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз. *Міжнародна економічна політика*. 2008. № 1-2 (8–9). С. 241-271.
9. Пугачова К.М., Шеремет О.О. Зовнішньоторговельні відносини України з ЄС. *Економіка АПК*. 2018. №2. С. 85 – 90.
10. Статистична база даних FAOSTAT URL: <http://www.fao.org/faostat/en>.
11. Ходаківська О. В., Пугачов М. І., Шпикуляк О. Г., Патица Н. І., Грищенко О. Ю. Гарантування продовольчої безпеки в умовах поширення COVID-19. *Економіка АПК*. 2021. № 7. С. 16-27.
12. Çelik Y., Erkan N. Küreselleşme Kalkınma İlişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26. 2010. P. 183–196.
13. Husain I. Making Globalization Work For The Poor Case Study of Pakistan, EMP-CIDA Globalisation Project, Lahore University of Management Sciences, Lahore. 2000. P. 1–28
14. OECD FAO Agricultural Outlook 20192028. URL: <http://www.fao.org/3/ca4076en/ca4076en.pdf> (дата звернення: 21.04.2024).

References

1. Andriichuk V.G., Ivanov E.I. (2014) The impact of the Association Agreement between Ukraine and the EU on customs and tariff regulation and the foreign trade regime of the parties. *Foreign trade: economy, finance, law*. 3, 4–15 [in Ukrainian].
2. Belorus O. G., Vlasov V. I., Sabluk P. T. (2008) *Globalization and food: a monograph*. Kyiv: NNC IAE [in Ukrainian].
3. Gadzalo Y.M., Luzan Y.Ya. (2021) Foreign economic activity and effectiveness of the agrarian sector of the economy of Ukraine. *Economics of agriculture*. 4, 6-17 [in Ukrainian].
4. State Statistics Service of Ukraine. [in Ukrainian] <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Dukhnytskyi B.V. (2021) Prospects of foreign trade in agro-food products between Ukraine and Asian countries. *Economics of agriculture*. 4, 68-75 [in Ukrainian].
6. Kirylenko I.G., Ivchenko V.E., Demyanchuk V.V. (2017) Food security of Ukraine in the light of modern trends of the world economy. *Economics of agriculture*. 8, 5–14 [in Ukrainian].
7. Kravchuk I. I., Kravchuk I. A. (2018) Conceptual approaches to the formation of added value in the agrarian sector of the economy. *Efficient economy*. 8 [in Ukrainian] <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6479>
8. Melnyk T. (2008) Export potential of Ukraine: evaluation methodology and analysis. *International economic policy*. 1-2 (8–9), 241-271 [in Ukrainian].
9. Pugacheva K.M., Sheremet O.O. (2018) Foreign trade relations of Ukraine with the EU. *Economics of agriculture*. 2, 85-90 [in Ukrainian].
10. Statistical database FAOSTAT (2024) [in Ukrainian] <http://www.fao.org/faostat/en>
11. Khodakivska O. V., Pugachev M. I., Shpykuliak O. G., Patyka N.I., Gryshchenko O. Yu. (2021) Guaranteeing food security in the conditions of the spread of COVID-19. *Economics of agriculture*. 7, 16-27 [in Ukrainian].
12. Çelik Y., Erkan H. (2010) Küreselleşme Kalkınma İlişkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26, 183–196.
13. Husain I. (2000) Making Globalization Work For The Poor Case Study of Pakistan, EMP-CIDA Globalisation Project, Lahore University of Management Sciences, Lahore. 1–28. [in English].
14. OECD FAO Agricultural Outlook 2019-2028. (2019): <http://www.fao.org/3/ca4076en/ca4076en.pdf>

Tetiana Reshytko, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)
Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

Export of Ukraine's Agri-Food Products as a Factor in the Development of International Economic Relations

The article examines the issue of Ukraine's agri-food products export as a factor in the development of international economic relations. The relevance of the study of agri-food exports as a factor in the development of international economic relations is indicated. It was revealed that our state exports domestic agri-food products in order to improve its foreign economic activity and strengthen national positions in the international arena. It was revealed that Ukraine became a member of influential international organizations such as FAO, UN, WTO, etc. The Association Agreement of Ukraine with the European Union was concluded, and the free trade zone with the EU was introduced. It was emphasized that our state is trying to become a full member of this organization, as it is one of the leading producers of agri-food products in the world.

The products produced in the agrarian sector are enough to supply the country's domestic market and export surpluses to world food markets. It is shown that the laws and trends of international economic relations operate on the world market of agri-food products, the features and regularities of the development of the world economic system are reflected. It has been studied that under the influence of global challenges, the tastes and preferences of food consumers in different countries periodically change, which significantly affects the structure of export of agri-food products. The world's largest importers of agricultural food are indicated. It has been revealed that the basis of the export of agri-food products of Ukraine is raw products - grain and technical crops, vegetable oil, residues and waste of the food industry, meat and by-products, which form more than 85% of the agricultural export of our country, and ready-made food products make up about 15% commodity structure of domestic agri-food exports.

The negative consequences of the war in Ukraine on the marketing and logistics connections of the domestic products export to world markets and the change in the geographical directions of its export are shown. It is indicated that the main directions of agrarian food export of our state are the states of the EU, Asia, and Africa. The need to use foreign experience of the food and processing industry to create competitive agri-food products with high added value in Ukraine has been emphasized.

international economic relations, export, agri-food products, foreign food market

Одержано (Received) 21.04.2024

Прорецензовано (Reviewed) 11.05.2024
Прийнято до друку (Approved) 27.05.2024